

Vurdering af ulandshjælpens effekt

Ultrakort tilbageblik

En vurdering i detaljer er uden for denne bogs rammer og mine muligheder – opfat derfor dette som en hjælp til dig – ingen prædiken, men oplysning om nogle få af de mange faktorer, der har indflydelse og som bestemmer katastrofehjælpen og ulandsbistandens betydning og virkninger.

En vurdering af ulandshjælpens effekt i forhold til dens omkostninger vil være behæftet med mangler og fejl, såfremt den fremsættes generelt. Samspillet mellem de mange faktorer, som har indflydelse på resultaterne er uklare og flere er mere eller mindre bevidst skjult for offentligheden. Debatten om ulandshjælp afspejler politiske, religiøse, moralske holdninger og økonomiske interesser. Sandheden er ikke sort – hvid, men oftest i grå nuancer, når man får afdækket de mange mere eller mindre slet skjulte motiver, der ligger bag.

Martin Luther udtalte fra kirketrappen i Worms:

«Mennesket er i bund og grund slet, optræder det godt, er det Vorherre Jesus Kristus skyld».

I en melemsvær branderts efterdønninger stod jeg i 1945 på trappen til Københavns Rådhus ved solopgang og råbte til duerne:

«Hvis mennesket optræder godt, er det nok beruset».

Lad os slå fast, at menneskehedens børn er en broget skare, hvor nogen: udfører et beundringsværdigt, uselvsk arbejde og kæmper for at hjælpe medmennesker, medens andre, det kan være forskellige landes regeringer – korrupte pseudodemokratiske statsoverhoveder; infiltreret og samarbejdende med erhvervsvirksomheder eller privatpersoner i kyniske forsøg på at score kasse og derfor benytter forhåndenværende sugerør og malkemaskiner.

Ekstremisters vurderinger, hvad enten de foreligger fra højrefløjen eller venstrefløjen er ofte følelsesladede og går fra at stoppe ulandshjælpen til at øge den og hjælpe den ganske verden uanset vort lands formåen.

Politiske partier og organisationer (fagforeninger) findes i forskellige mere eller mindre moderate udgaver – generelt betegnet som venstreorienterede ofte som socialistiske foretagender, der også støtter ulandes oprørsbevægelser, der kæmper for frihed og selvstændighed.

Flere af Danmarks største projekter er slået fejl, på trods af enorme investeringer og massiv indsats af danske eksperter. Congo og Noakhali-projektet i Bangladesh er de mest iøjnefaldende. Sidstnævnte varede 14 år fra 1978 til 1992 og kostede 389 mio. kr.

9 år efter, at projektet var afsluttet, foretog Center for Udviklingsforskning en evaluering. Denne foreligger i bogen: «Evaluering: I flag-skibets Kølvand» udgivet af Udenrigsministeriet – Danida. Bogen er på 80 sider og kan rekvireres gratis fra Udenrigsministeriet: www.um.dk. Denne evaluering vender jeg senere tilbage til.

Ultrakort historisk tilbageblik

Koloniområder som pseudo-demokratier

Da Belgien officielt forlod Congo, var det et forholdvist fredeligt og velfungerende land med en rimelig levestandard målt med afrikansk målestok. Den indsatte «demokratiske» regering støttet af belgiske tropper efterlod efter 35 års korrupsion et udplyndret land splittet mellem forskellige «krigsherrers» indbyrdes krige.

Du kan uden større besvær finde andre eksempler.

Ulandshjælp under Den kolde Krig

Ingen af supermagterne kan sige sig fri for at have ydet ulandshjælp, hvor hovedbestanddelen var våben. Formålet var oprettelse af baser for fly – flådefartøjer og hærstyrker.

Etiopien er et ganske godt eksempel – under borgerkrigene kæmpede hærstyrker med anvendelse af det mest moderne udstyr. I havne stod landbrugsudstyr og rustede op. Uanvendeligt i områder, hvor man endnu anvendte hakker i stedet for plove.

Tusinder sultede og tusinder dør stadig af sult.

U-landes styrers sikkerhed og beståen er baseret på et politi- og militærapparat ofte med illegale lejesoldater (dødspatroljer – den britiske forhenværende premierminister Thatchers søns lejetropper eksempelvis), der udfører det mest beskidte arbejde.

USA har igennem mange år doneret omkr. halvdelen af FNs støtte til ulande, men denne støtte har i de sidste år været aftagende af flere grunde. Efter sovjetstyrets og Murens fald er frygten for en tredje verdenskrig formindsket og Den kolde Krig en saga blot. Tilbage er motivet for USAs vedkommende at yde støtte til kræfter, der bekæmper revolutionære (kommunistiske) bevægelser, således at man bevarer sine økonomiske interesser i områderne.

At Danmark er allieret med USA igennem Nato begrænser vor diplomatiske indsats i FN, dog er det værd at bemærke, at Danmark ydede bistandshjælp til Vietnam på trods af USAs daværende handelsblokade.

Interessegrupper – motiver – metoder

Råstoffer

Uranium og andre råstoffer af betydning for fremstilling af krigsmateriel har ligesom guld, diamanter haft betydning for krige og dermed behov for katastrofehjælp og ulandshjælp.

En påstand – måske – men foretag selv en analyse

Begynd med hvor findes råstofferne. De fleste atlas har kort, der oplyser derom. Søg efter olie – krom – vanadium – molybdæn – uranmalm og sidst, men ikke mindst, de råstoffer, der i dag er uundværlige til mobiltelefoner og andet indenfor elektronikfremstillingen.

Hvilke råstoffer har man i de områder, hvor man har haft de største hungerkatastrofer inden for de sidste 50 år?

Er der sammenhæng mellem den ydede bistand og forekomsten af værdier, der blot venter på at blive røvet? Dernæst kan du undersøge antallet af krige – ofte betegnet og maskeret som borgerkrige.

Såfremt et tilsyneladende demokrati optræder på scenen, kan du uden større besvær fastslå dets levetid, og hvem der har støttet det. Når styret blev for ubehageligt, blev det styrtet af de selvsamme magter, som havde indsat det.

Hvis ikke den afsatte præsident (diktator) er snigmyrdet (ofte af drabsmænd betalt af donorlandet) kan han nyde sit otium i udlandet med en anselig formue som baggrund.

En program, dvs. forfølgelse af etniske og religiøse minoriteter i det nordlige Burma betød flere, hundrede tusinders flugt ind i Chittagong Hills. Her lå de i årevis på den bare mark uden hjælp af nogen art. Den desperate situation fik adskillige flygtninge til at forsøge en flugt tilbage til Burma. Mange satte livet til på floderne. Danmark havde leveret mindre skibe til fiskeri-inspektion. Men nu var disse på trods af aftalen om formløst udstyret med maskinkanoner og maskingeværer, som mejede flygtninge ned for fode, men det taler man ikke om. Hvorfor ikke?

I dette område var der som i andre områder, hvor nødhjælp udebliver, intet af interesse for traditionelle donorer.

Erhverv – økonomiske interesser

Nøden og elendigheden i syd - og mellemamerikanske stater har hersket i mange år uden synderlige forbedringer.

USA begrundede officielt sin indsats i Syd- og Mellemamerika som en del af narkobekæmpelsen — men beskyttelse af råstofinteresser (olie – uranium) og verdens største monopol United Fruit Compagni kan ikke udelukkes. Donorpengene er eksempelvis i Honduras gået til vejnettet og er sammenligneligt med Hitlers og Mussolinis autostradaer. Styrets anvendelse af terror i form af vold — mord (katolske præster inkluderet) er meget lig med metoderne og rædslerne fra Tysklands Hitler og Sovjets Stalin.

Af og til får man en revolution (kup) og i en periode, et diktatorisk, undertrykkende styre, hvilende på donorlandets bajonetter. I denne fase tales med meget store ord om alt det, man nu vil gøre for at råde bod på elendigheden. Men oftest får monopolerne igen indflydelse, og så er vi tilbage, hvor vi begyndte.

Da de danske skibsværfter var truet af lukning pga. krise byggedes flere færger til Bangladesh i Danmark. Hjælpen til det betrængte fiskeri i Chittagong blev af flere grunde en fiasko og igen spild af penge. Men danske virksomheder nød godt af leverancer til bådmotorer — kølehuse og meget andet.

Det kan således være en god forretning at levere via den danske statskasse, hvilket også gælder for levering af nødhjælp via FN til katastrofeofre. Årsagerne til fiaskoen i Chittagong finder du, hvis du sammenligner Folkekirkens arbejdsmetoder i Lalmonihart med Danidas gentagne svigt med hensyn til oplæring af lokale – midler til aflønning af disse og periodevis kontrol med vedligeholdelse af materiellet.

Dette kan undre, da det danske hospital i Congo fungerede fint med dansk personel, som gav lokale beboere en uddannelse og sørgede for deres aflønning. Da Danmark på grund af styrets korrupsion og gentagne overtrædelser af menneskerettighedskonventionen trak støtten tilbage og overlod den videre administration til styret, faldt alt fra hinanden og efter få år var det velfungerende hospital forvandlet til en ruin.

Kemiske monopoler incl. olieindustrien har gang på gang demonstreret deres magt og indflydelse i form af forureningskatastrofer. Erstatningssager ført ved domstole er gode kilder. Katastrofen i Ghopal i Indien er blot et af mange eksempler. Se Greenpeace internetside.

Ulandsgæld – toldmure – gældssanering

Umiddelbart må det forekomme inkonsekvent og i strid med intentionerne, når den industrielle verden er mere end modvillig med at eftergive et ulands gæld, som tidligere er stiftet i en periode, hvor korrupte politikere med hjælp fra malkemaskiner og sugerør har anbragt formuer i udenlandske, suspekterede banker.

Sydafrikas regering nægter i dag at betale gammel gæld. En af danske gymnasielvers indsamlinger (Dagsværk), som gik direkte til fordel for det sydafrikanske folk blev af vore myndigheder placeret på et sidespor. Toldmure forhindrede i en årrække – måske også i dag import af visse varegrupper fortrinsvis landbrugsprodukter produceret i ulande.

Virkningerne forstærkedes yderligere ved, at EU og andre smed overskudsproduktion på ulandenes markeder til dumping- eller foræringspriser. Dyrkning af kaffe blev for de fattige bønder i Mellemerika til en underskudsforretning, som de ikke kunne opretholde selv en kummerlig tilværelse for.

For at råde bod herpå, har organisationen De Havilland garanteret en mindstepris. Havilland kaffe kan købes i nogle supermarkeder, men omsætningen er af et så lidet omfang, at fremstillingen af narkotika fortsætter.

Lobbyvirksomhed udføres af alle større grene indenfor erhvervssektorerne i de offentlige organisationer, hvor de politiske beslutninger (bevillinger) skal tages – (FN – EU med flere). Den blev og bliver fortrinsvis drevet af repræsentanter for rustningsindustrier i samarbejde med våbenhandlere – også kaldet dødens købmænd.

En offentliggørelse af politikeres personlige økonomiske afhængighed og interesser i form af deres aktiebeholdning i div. olie og rustningsindustrier kunne belyse lidt af baggrunden for det samvittighedsløse spil, der foregår. Smudsige affærer afsløres med jævne mellemrum og vækker forargelse, men når denne efter kort tid har lagt sig for at gøre plads til andre sensationer, fortsætter lobbyvirksomheden som før.

Private hjælpeorganisationer

kan findes i humanitære organisationer – Røde Kors, Læger uden grænser. NGO organisationer eksempelvis Greenpeace, NOAH – miljø, Mellemfolkeligt Samvirke og religiøse – Folkekirkens Nødhjælp – Care.

Politiske partier og organisationer (fagforeninger) findes i forskellige mere eller mindre moderate udgaver – generelt betegnet som venstreorienterede ofte som socialistiske foretagender, der også støtter ulandes oprørsbevægelser, der kæmper for frihed og selvstændighed. I medierne og af regeringsrepræsentanter bliver disse bevægelser ofte betegnet som terrororganisationer. Andre vil opfatte de venstreorienterede som aktører i en klassekamp, hvor fattige kæmper mod stor-kapitalen.

Organisationernes hjælp ydes med økonomisk støtte fra staten – fra fonde og fra indsamlinger.

Indsamlingsteknik

Bedste eksempel er billederne på TV af skeletterne fra hungerkatastrofer – den lille dreng – liggende apatisk – kraftsløs – ude af stand til at jage fluerne væk fra øjnene – det gav kasse i millionklassen.

Skandale på skandale har efterhånden gjort de fleste af os tonedøve, men generelt må professionelle journalisters udsagn karakteriseres som veldokumenterede. Glem ikke, at injuriersager er kostbare.

Menuen har gerne været: Enkeltpersoners ineffektivitet og pleje af egne økonomiske interesser – (sugerøret har været for dybt i kassen). Et eksempel er direktøren for Røde Kors, som ved sin fratreden fik et gyldent håndtryk i millionklassen.

Han blev husket for sin nærmest tårevædede tigger til staklerne, men han var dog ikke mere medtaget af sit hårde job som humanist, end at han kunne kaste sig ud i endnu et opslidende job som folketingsmand til en årlig løn på ca. en halv million. Man var med rette forarget over hans selvvished, gridsk og grådighed.

Når vi anskuer de beløb, der indsamles har skandalerne tilsyneladende ingen umiddelbar effekt – men man har vel lov at håbe, at de enkelte organisationer er lydhøre og tager den rejste kritik til efterretning og effektiviserer deres indsats.

Billeder fra indsamlings-shows viser kendisser, som appellerer til vore ædlere følelser – de demonstrerer deres offervilje – de bliver set – de bliver hørt – og er de ikke dejlige? Vi giver en skærv, samvittigheden er nu i orden, og vi tager en bid kage mere til aftenkaffen.

Derefter møder vi politikere, som med velvalgte ord lover guld og grønne skove. Tiden går og en ny katastrofe indtræffer og ofrene fra første katastrofe er glemt.

Manøvren betegnes som syltekrukke – sand på bålet – olie på oprørte vande – eller feje ind under gulvtæppet.

Mediernes indsats må betegnes som positiv – men husk lige, de driver primært forretning – hvor indtægterne stammer fra sensationer og annoncer. Man skeler til, hvad der kan betale sig – begrebet ytringsfrihed kan derfor diskuteres.

Personligt forarges jeg, når jeg på gader og stræder opfordres til at støtte et eller andet projekt og beder «idealisten» oplyse, hvad vedkommende får for hvert nyt indtegnede medlem.

Noget for noget – eller nothing for nothing er for ofte moralkodekset.

TV har sendt dokumentar-serier, hvor vi blev konfronteret med indiske og bangalske arbejdere, som blev invalideret ved arbejde, hvor selv de simpleste sikkerhedshensyn var udeladt. Importørerne var vore største varekæder, og da deres talsmænd blev spurgt, bedyrede de deres uskyld. De vidste ikke, de troede ikke, og de havde jo sat betingelser for at fremstillingsprocesserne skulle foregå efter danske normer.

Det kneb dog noget, da de blev spurgt om ikke, de var i stand til i lighed med burhøns uden brug af kugleramme, at regne sig frem til, at når varerne kunne købes til en bagatel over materialeprisen, at da må arbejdsomkostningerne udgøre nul og niks.

En kinesisk arbejders timeløn på elektronikfabrik skal være 18 øre.

Hjælpeorganisationers administration

Flere kilder hævder at mellem 50 og 85 % af de midler privat organisationerne råder over går til administration. Tilsyneladende råder Parkinsons lov indenfor flere organisationer, hvilket betyder, at en større del af midlerne går til det stadigt voksende antal medarbejdere og ledere med særdeles høje lønninger. (Jørgen Poulsen) Restbeløbet i nogle tilfælde 15 kroner af hvert hundrede skal lige igennem et korrump system, før den nødlidende får del i kagen.

Eksempel:

I et arbejdsløshedsprojekt havde man indsamlet skrivemaskiner, duplikatorer og enkelte kopimaskiner. Dertil mængder af papir, tryk-svæerte og hvad man ellers skulle bruge. Med bistand fra Folkekirkens Nødhjælp blev alt sendt til Dhaka, forsvarligt emballeret og med alle papirer udarbejdet i henhold til gældende love i Bangladesh. Efter måneders kamp med toldmyndighederne for at få deres krav ned på et spiseligt niveau opgav man, og sendingen gik retur. Kravene var i en størrelsesorden så det billigste ville være at sende penge og købe nyt grej på stedet.

Noakhaliprojektet — i bagklogskabens klare lye

Danmark havde ydet størsteparten af sin ulandsbistand til et kæmpeprojekt i Noakhali — formålet var over en bred front at hæve levestandarden — og at mindske antallet af fattige bønder.

Men det gik lige modsat — der var blevet flere fattige — og de fattige var blevet fattigere. Da man fra dansk side luftede sin utilfredshed med de manglende resultater og lod skinne igennem, at fremtidig bistand nok ville blive begrænset, løste Bangladesh's regering problemet.

Let og elegant — man flyttede simpelthen omkring 450.000 fattige bønder fra fallitboet Noakhali til Chittagong Hills. Med den traditionelle svindel og humbug tildeltes den bedste jord — wet areas, dvs. jord, hvor kunstvanding var en mulighed til dem, der var i stand til at smøre de korrump embedsmænd.

Tilvandringen fortrængte mindretalsgrupper, og de forsøgte derfor meget naturligt med de midler, de havde at forsvare deres rettigheder — oversat til eksistensmuligheder.

Den herskende konflikt — grænsende til åben krig forstærkedes.

Indblanding i indenrigspolitiske forhold,

Årsagerne til det mislykkede projekt var mange, men den danske regering måtte erkende, at korruption – undertrykkelse og retsløshed dvs. krænkelse af menneskerettighedskonventionerne, og de opfattelser, vi har om demokrati blev tilsidesat i et sådant omfang, at den danske regering forlod sit hidtidige standpunkt nemlig:

**at Indblanding i indenrigspolitiske forhold,
ville være en krænkelse af landets integritet = selvstændighed.**

Denne politik har man nu konsekvent forladt, og her citerer jeg uddrag af ministers udtalelser og påpeger, at Danmark også i andre ulande har indstillet eller nedskåret ulandshjælpen, når menneskerettigheder blev tilsidesat. Under kampene i Chittagong Hills blev to danske ingeniører kidnappet og holdt som gidsler.

Værd at vide

Derfor kom dette spørgsmål til ministeren:

Spørgsmål 38:

Ministeren bedes redegøre for, hvordan den danske udviklingsbistand til Bangladesh – i relation til det foreliggende udkast til revideret landestrategi for Bangladesh – er til gavn for de oprindelige folks situation i Chittagong Hills – området.

Svar:

Efter indgåelsen af fredsaftalen mellem de oprindelige folk i Chittagong Hill Tracts og de bengalske myndigheder i 1997, anmodede den bengalske regering det internationale samfund om bistand til at opbygge området. De tre distrikter i Chittagong Hill Tracts, som i mange år har været negligeret pga. den voldelige konflikt, hører til blandt de fattigste områder i Bangladesh.

Den danske regering stillede sig positivt over for at yde bistand til området for at medvirke til at gennemføre fredsaftalen og genopbygge området. Dansk støtte til Chittagong Hill Tracts er således inkluderet i udkastet til revideret strategi i det dansk – bengalske udviklings-samarbejde for 2001 – 2005, som oversendtes til Udenrigsudvalget den 7. februar 2001. Som det fremgår af strategiudkastet, forudses der ydet bistand inden for de tre sektorprogrammer vand, transport og landbrug, ligesom der er mulighed for bistand på menneskerettigheds- og demokratiområdet.

Som uddybning af det i strategiudkastet anførte vedr. den planlagte danske bistand til Chittagong Hill Tracts kan oplyses, at bistanden har været planlagt gennemført med fuld opmærksomhed på den komplicerede situation, der hersker i området.

Danmark har løbende kontakt med ledende repræsentanter for den oprindelige befolkning i Chittagong Hill Tracts. Det er også i lyset af Danmarks ønske om at støtte oprindelige folk og Danida-strategi herfor af afgørende betydning, at dansk bistand til Chittagong Hill Tracts bidrager til at sikre den oprindelige befolkning bedre levevilkår og rettigheder

Det er et centralt princip i rehabilitering af bivejene, at udvælgelse heraf samt af markedspladser, som i tilknytning hertil også rehabiliteres, vil blive foretaget i samråd med den lokale befolkning.

Også her er det forudset, at de første aktiviteter gennemføres på pilotbasis med henblik på at udvikle en model for det videre arbejde, som tager udgangspunkt i de oprindelige folks prioriteter og arbejdsmetoder. I arbejdet med at forberede indsatserne i Chittagong Hill Tracts har der været foretaget brede konsultationer og informationsudveksling om udviklingsplaner og bistand med de involverede parter, herunder med repræsentanter for de oprindelige folk.

Sådanne konsultationer vil blive fortsat, ligesom det vil blive tilstræbt at samarbejde med de oprindelige folks egne NGOer.

De fremførte udsagn fra vor minister til spørgelystne folketingsmedlemmer lægger umiddelbart skylden for det tilsyneladende mislykkede projekt ensidigt på de bengalske myndigheder. Men, den foretagne evaluering blev udført af et hold bestående af tre europæiske og otte bengalske forskere samt 15 assistenter, deres konklusion har tre omdrejningspunkter, som jeg vil omtale.

Bangladesh var afhængig af bistandshjælp og må derfor gå ind på donorlandenes betingelser og tilsidesætte egne ønsker.

Bureaukratiet var præget af topstyring, manglende koordination mellem de mange lokale embedsmænd — mangel på korrektion af det planlagte arbejde, efterhånden som fejl konstateredes.

Lokale ønsker blev tilsidesat, uanset hvor berettigede de end var.

25 fattigdomsprojekter hørte under otte forskellige ministerier og blev finansieret af 15 forskellige givere.

Forvirringen blev øget af den herskende retsløsheds vilkårligheder og frygten for repressalier lammede embedsmænd med initiativ.

Ulla Tørnæs (Udviklingsminister) udtaler:

På trods af den økonomiske vækst, de positive resultater og den generelle reduktion af fattigdommen i løbet af 1990'erne er der behov for at styrke kampen mod fattigdommen og fremme dialogen og samarbejdet med regeringen i Bangladesh i forhold til respekt for menneskerettigheder, god regeringsførelse og bekæmpelse af korruption.

Kommentar:

Det må siges at være klare ord. Når man tænker på diplomaters evne til at uddele skidebatter i et modereret sprog – må den danske regerings udtalelser siges at være sjældent klare – men har de virkning i et samfund, hvor korruption er en naturlig del af kulturen?

Har de virkning i vor egen lille andedam? De besluttende politikere har vel selv nogle intentioner – hvilke? – men har de en reel viden? Umiddelbart kan man ikke fæste større lid til, hvad der siges. Eksempelvis har ovennævnte minister selv – måske – eller medlemmer af hendes familie sammen med flere venstrepolitikere haft aktieposter i russiske svinefarme.

Interesserne er mange og det er nærliggende at forestille sig, at den siddende regering presses og derfor tager videst mulige hensyn til de interesser, som de når alt kommer til alt repræsenterer. Disse interesser er for en borgerlig regering primært erhvervslivet. Dette repræsenteres gennemgående af industrien og storlandbrug.

Man er fra dansk side opmærksom på, at fredsftalen fra 1997 mellem den oprindelige befolkning i området og den bangalske regering beklageligvis gennemføres i et langsomt tempo.

Man er tillige opmærksom på, at indvandringen af bangalere til området har skabt spændinger mellem tilflytterne og den oprindelige befolkning, og at ikke alle grupperinger inden for den oprindelige befolkning i Chittagong Hill Tracts støtter fredsftalen.

Danmark lægger derfor afgørende vægt på, at de konkrete dansk-støttede aktiviteter planlægges og gennemføres i et formaliseret samarbejde med de oprindelige folks repræsentanter og i overensstemmelse med de beslutninger, der er fastsat i fredsftalen.

Sammen med andre donorer i Bangladesh har Danmark adskillige gange over for den bangalske regering påpeget den langsommelige gennemførelse af fredsftalen og understreget vigtigheden af overholdelse af menneskerettighederne overalt i Bangladesh.

Nedgangen i bistandsniveauet er primært begrundet i den bengalske regerings manglende indsats til opnåelse af et tilfredsstillende niveau af partnerskab og ejerskab sammen med manglende fremskridt i relation til bekæmpelse af den omfattende korruption.

En fortsættelse af den nuværende årlige landeramme på 200 mio. kr. vil muliggøre fastholdelsen af en vis tyngde i samarbejdet inden for de valgte sektorer og i den overordnede politiske dialog med regeringen. *Slut på talen*

Katastrofehjælp - ulandshjælp - evaluering - sammendrag

Katastrofehjælp når ikke frem – eller udsættes for røverier i afrikanske områder, hvor borgerkrige og samvittighedsløse bander huserer.

Årsager – Baggrund?

1. Da stormagterne i sin tid koloniserede den tredje verden, skete det for Afrikas vedkommende ved, at man med lineal trak en streg på landkortet uden hensyn til folkernes kulturelle og etniske forskelle. Dette har som resultat medført massakrer, hvor forskellige folkeslag har forsøgt at udrydde hinanden – bedst kendt er nedslagtningen henholdsvis af tutsier og hutuer.

2. Kolonier blev efterfølgende «selvstændige» pseudodemokratiske diktaturer med en korrupt præsident og en magtelite, hvilende på den tidligere kolonimagts indflydelse (læs bajonetter).

Eksempler: Congo, hvor diktaturet med belgisk assistance på 35 år forvandlede fra en forholdsvis «velfungerende» region til et af Afrikas fattigste lande.

Retssagen mod den tidligere engelske premierminister Thatchers søn og hans lejetropper i Sydafrika er blot et af flere vidensbyrd om, hvorledes vestlige slet skjulte økonomiske interesser tilgodeses.

3. Under Den kolde Krig ydede Supermagterne «bistandshjælp».

Til gengæld for denne oprettedes militære baser for luft- og flådestyrker. En anden interesse kunne være at sikre sig råstoffer, som var nødvendige i det vanvittige rustningskapløb. Råstofferne kunne være Uranium til Atom- og Brintbomber – depleteret (radioaktiv) ammunition og adgang til de ellers begrænsede forekomster af metaller, som var af største betydning for fremstilling af militært isenkram.

Eksempel: Under borgerkrigen i Etiopien kæmpede militærstyrker med det mest moderne udstyr, medens landbrugsmaskiner rustede op i landets havne. Et udstyr som næppe var anvendeligt i et land, hvor hakken endnu ikke var erstattet af en plov.

Med mellemrum opstod ved kup eller revolution afsættelse af diktatorer og styreformen ændredes. Hvis det nye styre ikke var samarbejdsvilligt, men indførte reformer til gavn for befolkningen, blev det likvideret af dødspatroljer eller lejemorere ofte hyret og betalt af udenlandske firmaer eller stater. Hjælpen var således afhængig af modtager og donors politiske status. Lande med et «socialistisk» eller kommunistisk præg modtog ikke hjælp.

4. I vore dage spiller adgang til olie en stadig stigende rolle. Krigen i Irak også kaldet Oliekrigen er godt eksempel herpå. IT industriens behov for sjældne råstoffer har bevirket, at den udøver stadig større indflydelse på bevillinger. Beslutningerne i FN, EU og de nationale parlamenter påvirkes givetvis af lobbyister, som varetager erhvervsøkonomiske interesser for monopoler og andre kapitalistiske foretagender. Omfanget er hyllet i et tæt røgslør – ingen saver vel den gren over, som man selv sidder på.

Holdninger og motiver for frivilligt hjælpearbejde

Yderpunkterne går fra yderst reaktionære opfattelser om, at al hjælp skal ophøre, da hjælpen alligevel ikke har effekt til humanitære organisationer, som ønsker at hjælpe uanset donorlandets økonomiske formåen. Frivillige hjælpeorganisationers indsats er beskrevet og de yder ofte en helhjertet indsats, men kritikken af disse organisationer går på, at for få midler af de indsamlede beløb kommer frem til de nødstedte. Tidligere direktør Jørgen Poulsens gyldne håndtryk ved hans afsked med Dansk Røde Kors har skræmt mange bidragydere.

FN's rolle

Tilsyneladende er FN om ikke tilbageholdende, så i en lang række tilfælde magtesløs – måske pga. supermagternes dominerende indflydelse.

Eksempler: Mellem de indsatte «fredsbevarende» FN styrker i Congo var Zimbabves. Disse bevogtede de rigeste guld og diamantminer. Hvorfor? Var det en indtægtskilde for Zimbabves diktator Robert Mugabe? Gennemfører FN en effektiv våbenembargo – i Somalia? Tilsyneladende ikke. Den første august 2011 trues 11 millioner menesker af sultedøden, medens militære grupper drøner rundt med tanks og benytter det mest sofistikerede militære isenkram mod sagesløse civile.

Industrilande dumper farligt kemisk affald i ulande. Foreligger der oplysninger om, at FN har aktioneret? Industrilande rovfisker langs Afrikas kyster. Dermed er mennesker i ulande frataget muligheden for ved egen indsats at sikre sig et vigtigt fødemiddel. Har FN forsøgt, at beskytte folkenes rettigheder? Befolkningsekspllosionen udgør en trussel på flere felter – ikke mindst med hensyn til klimaændringer. Kan man påvise resultater? Flere påstår, at den nuværende hungerkatastrofe skyldes klimaforværringen. Hvad har man gjort? Kan man overhovedet gøre noget, der kan hjælpe på længere sigt.

Jeg har ikke løsningen – men hjælp til selvhjælp har dog haft nogen om end beskedne virkning.

Paradokser

Det kan undre, at rige lande øser milliarder ud, samtidig med at selv-samme lande mere eller mindre indirekte øger katastrofernes omfang.

Måske kan Danmark og de øvrige nordiske lande i FN fremsætte krav om ændringer, disse krav og ønsker kan være:

Stop dumping af kemisk og andet giftigt affald i og ved u-lande.

Stop rovfiskeriet ved de afrikanske kyster.

Stop og straf salg af militær udrustning til ulandes korrumpereede diktatorer. Medlemmer af FN skal forpligtiges til, at det enkelte land kontrollerer og retsforfølger overtrædelser af FN's våbenembargo.

Stop udførsel af overskudslagre fra industrinationer-fjern toldmure.

Indfør gældssanering. (Sydafrika vil ikke betale for gæld stiftet under Apatheidstyret).

Stop befolkningsekspllosionen - en af flere årsager til klimaforværringen. Forsøg på at redde underernærede børn – er på længere sigt ikke blot formålsløs, men direkte skadelig – da disse børn vil få en eventuel voksentilværelse som underbegavede (åndssvage). De nuværende bestræbelser på at redde liv – ved eksempelvis medicin – lægehjælp – moskitonet er kortsigtede løsninger. Indtil konsekvente og realistiske aftaler er på plads i FN regi, kan man vel kun stønne: Nytter det?